

СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНИЙ БІЗНЕС ЯК АСПЕКТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

Романовська А. В. аспірант 2 курсу, спеціальності Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Величко В. В. кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства та бізнес-адміністрування

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Сталий розвиток (за формулюванням ООН) – це розвиток суспільства, що дозволяє задовольняти потреби нинішнього покоління, не завдаючи при цьому шкоди можливостям майбутніх поколінь.

Ідею сталого розвитку було покладено в основу світової програми дій «Порядок денний на XXI століття», прийнятої 179 країнами світу. Серед них була й Україна, яка також задекларувала своє бажання перейти до сталого розвитку. [1]

Вирішення завдання сталого розвитку територій є одним з найважливіших аспектів, що допоможуть досягти підвищення рівня життя та покращення економічних показників як окремого міста чи області, так і держави в цілому. Для розв'язання таких ключових питань необхідно створювати дієву стратегію розвитку, визначати шляхи вирішення питання та ефективно втілювати їх на практиці. При цьому сталий розвиток територій забезпечується завдяки економічним, соціальним, інформаційним, екологічним та політичним чинникам.

Одним з відносно нових інструментів вирішення проблем розвитку територій є соціально-орієнтований бізнес. В багатьох країнах соціальне підприємництво використовується як один із ефективних інструментів для розв'язання нагальних соціальних та екологічних проблем, які з різних причин не вирішуються або не в повній мірі вирішуються державою. А комерційний бізнес ігнорує їх через низьку прибутковість або взагалі відсутність прибутку від такої діяльності. [2]

У порівнянні з державою приватний сектор здатний запропонувати інноваційні способи вирішення проблеми, може оптимізувати більшість бізнес процесів та раціональніше використовує фінансові, людські та інші ресурси.

Важливість політики розвитку соціального підприємництва визначається його ефективністю у вирішенні нагальних соціальних та екологічних проблем в громаді як із суспільної, так і економічної точок зору.

У порівнянні з класично державними або чисто комерційними підходами до вирішення проблем соціальне підприємництво дозволяє значно скоротити державні видатки та навіть забезпечує реінвестування отриманого прибутку для досягнення своєї соціальної мети. Для держави це вигідно як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі.

Соціально орієнтований бізнес включає наступні категорії:

- Соціальне підприємництво. Це комерційна діяльність, направлена на вирішення або пом'якшення соціальних проблем. Така діяльність відрізняється від благодійності умовами окупності та фінансової стійкості.

- Стійке або соціально відповідальне інвестування. Метою інвестування є збільшення прибутку, позитивний вплив на соціальне середовище шляхом розподілу капіталу і включення своїх цінностей у процес інвестування.

- Корпоративна соціальна відповідальність. Компанії, що даними принципами, беруть на себе додаткову відповідальність за вплив своєї діяльності на суспільство та оточуюче середовище. [3]

Концепція соціальної відповідальності в контексті бізнесу означає, що фірма/компанія функціонує для досягнення своїх фінансових цілей і крім цього допомагає суспільству. Ідея полягає в тому, що підприємства повинні поєднувати прибуткові види діяльності з діяльністю, що приносить користь суспільству.

Тобто, соціально-відповідальна компанія не повинна працювати виключно для максимізації прибутку, а має приймати рішення та виконувати дії, які є прийнятними з точки зору цілей і цінностей суспільства.

Використання соціально-орієнтованого бізнесу допоможе досягти наступні цілі, що являються ключовими у забезпеченні сталого розвитку:

1. Подолання бідності, зменшення соціального розшарування, забезпечення рівних прав і можливостей осіб та/або груп осіб, підвищення життєстійкості соціально- вразливих верств населення; Завдяки створенню робочих місць подолається проблема безробіття, а працевлаштування осіб з особливими потребами забезпечить рівні права та можливості громадян.

2. Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства; Виконання зазначеного завдання неможливо без високоефективного і конкурентоспроможного аграрного сектору, ефективного використання наявного природно-ресурсного потенціалу. Розробка й упровадження системи адресної допомоги на продовольство для найбільш уразливих категорій населення також допоможе вирішити такі питання.

3. Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці; Створення законодавчої бази для функціонування нової системи фінансування охорони здоров'я, яка базуватиметься на принципах соціальної відповідальності, прозорості та соціально-економічної обґрунтованості та поширення знань та практик щодо здорового способу життя та відповідальної самозбережувальної поведінки, насамперед серед дітей та молоді допоможе покращити стан здоров'я населення.

4. Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх; покращання умов для ведення бізнесу, в т. ч. шляхом удосконалення регуляторних умов, спрощення процедури адміністрування податків та зборів, встановлення простих і прозорих правил оподаткування, створення сприятливого інвестиційного клімату;

5. Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям; Завдяки розвитку сучасної надійної та доступної інфраструктури, включаючи інформаційно-комунікаційну, дорожньо-транспортну, енергетичну та інноваційну інфраструктуру стає можливим підвищення ефективності діяльності бізнесу та якості життя населення, а створення системи стимулів для підвищення ефективності використання ресурсів, ширшого застосування чистих та екологічно безпечних технологій і промислових процесів забезпечить покращення екологічного стану навколишнього середовища.

6. Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів; Діяльність підприємств має мінімізувати негативний вплив за будь-яким виміром (екологічний, безпековий тощо) на життя і здоров'я жителів.

7. Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва; Зменшення обсягу утворення відходів і збільшення обсягу їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв допоможе мінімізувати антропогенне навантаження на навколишнє природне середовище. [4]

Таким чином, можна зробити висновок, що розвиток соціально-орієнтованого бізнесу в Україні допоможе розв'язати низку гострих соціально-економічних й екологічних проблем, досягти виконання цілей сталого розвитку територій та покращення добробуту громадян.

Для забезпечення засад функціонування соціально-орієнтованого бізнесу доцільно:

- Розробити та впровадити законодавчі акти, які б визначали статус соціального бізнесу в Україні;
- Розвивати партнерські відносини влади і бізнесу;
- Мобілізувати додаткові фінансові ресурси на основі заохочення інвестицій іноземних та вітчизняних інвесторів;
- Здійснити промоції соціального підприємництва в суспільстві як інструменту вирішення соціальних та екологічних проблем;
- Забезпечити доступ до стабільного фінансування для соціальних підприємств;
- Забезпечити доступ до ринків для соціальних підприємств;
- Надати бізнес послуги із розвитку соціального бізнесу.

Соціальна відповідальність бізнесу як для держави, так як і для суспільства є підґрунтям для вирішення частини ключових соціальних проблем, в тому числі - основою для зростання обсягів інвестицій у суспільні сфери, зменшення відтоку «інтелектуального ресурсу», поліпшення іміджу держави на міжнародній арені як такої, де дотримуються норм і стандартів світової спільноти, де існує стабільність та умови для вкладання інвестицій.

Відповідно, активізація взаємодії між державою, суспільством та сферою бізнесу лише посилить вплив даних чинників. Позитивні зрушення в економічному розвитку України - розвиток некомерційного сектора, розширення практики соціальної відповідальності в середовищі вітчизняного

бізнесу, його схильність швидко переймати міжнародний досвід - є належними передумовами для розвитку соціального підприємництва. Це, в свою чергу, є серйозним кроком на шляху вирішення соціальних проблем сучасної України шляхом об'єднання ресурсів основних секторів суспільства.

Література:

1. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року Генеральна Асамблея ООН, 2015р, 38с
2. Розвиток соціального підприємництва в Україні. Біла книга. Під загальною редакцією Валерія Кокотя. – К.:, 2020. – 98 с.
3. Свинчук А. Міжнародний досвід розвитку соціальних підприємств: уроки для України. Теорія стратегії та економічного розвитку. 2014. № 34. С. 25–32. URL: http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/4539/1/2014_34_%2825-32%29.pdf
4. Національна доповідь “Цілі сталого розвитку: Україна” [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>

РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Руденко А. В., студентка 4 курсу економічного факультету

Теслюк С. А., к.е.н., доцент, старший викладач кафедри фінансів

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Економічне зростання України тісно пов'язане з розвитком малого та середнього бізнесу. Сьогодні саме підприємницька діяльність впливає на швидкі позитивні структурні зміни в економіці, вихід з економічної кризи та створення сприятливих умов для розширення впровадження ринкових реформ.

В умовах децентралізації, розвиток бізнесу вкрай необхідний та потребує підтримки, як на державному, так і на місцевому рівні. Малий та середній бізнес є складовою соціально-економічного розвитку міст, селищ та сіл, тому розвиток малого підприємництва залишається одним з актуальних питань сьогодення. Насамперед, варто зазначити, що діяльність бізнесу розглядається як інструмент зростання зайнятості на території громади та джерело підвищення доходності місцевого бюджету і жителів території.

У сучасних умовах ефективний розвиток економіки громади, збільшення надходжень до бюджетів всіх рівнів, а також вирішення соціальних проблем, у тому числі зменшення безробіття, підвищення життєвого рівня людей – здебільшого залежить від діяльності суб'єктів підприємництва. Громади мають унікальні шанси значно збільшувати доходи місцевих бюджетів саме за рахунок отримання додаткових ресурсів, а це, переважно, 60 % від податку на доходи фізичних осіб та 100 % земельного податку.

Для ознайомлення із ситуацією розвитку середнього та малого бізнесу було обрано Волинську область. За інформацією Державної служби статистики України, станом на 2020 рік у Волинській області налічувалося 6047 підприємств, у тому числі 8 великих, 366 середніх та 5673 малих. Порівняно із